

Vánoční výstava v umělecko-průmyslovém museu obchodní a živnostenské komory pražské.

Poprve v nové budově! Jako hochovy první kalhoty: trochu velké, trochu malé, ale jaká radost z toho, že mu sluší.

A jak sluší ta výstava museu a jeho nové budově! První krok na širší basi činnosti uměl. prům. musea, vedle dosud široce působící knihovny a přednášek nový bezprostřední styk s výrobcí, který mnoho nám slibuje.

Nejméně celé září a říjen opakovalo se i dvakrát týdně ve všech časopisech upozornění na tuto vánoční výstavu a lhůtu přihlašovací, a když termin tento uplynul, bylo přihlášek tak málo, že bylo nutno od osoby k osobě k účastenství na výstavě vybízeti. Jednak novost věci, jednak zakořenělý již předsudek proti častým výstavám a spojeným s nimi neužitečným vydáním a snad i nechutí k porotě, která jediná rozhodovala o přijetí nebo zamítnutí nabízených předmětů, byly toho příčinou. Ostatně již sama přední podmínka, že k výstavě připustí se jen práce v Čechách v posledních dvou letech provedené, tvarem i technickou vyspělostí vynikající, velice omezovala rozsah výstavy.

A nicméně, při úzkém kruhu účastníků, při nezvykle přísném soudu poroty jest výsledek velice čestný, jak pro vystavovatele, tak i pro museum.

Ovšem obraz práce umělecko-průmyslové za období posledních dvou let nebylo možno podati pouze věcmi prodejnými, a jest to správné, že přibrány byly i práce na soukromou objednávku a jako čestné dary zhotovené, to právě bývají věci nejpečlivěji a s největším nákladem provedené.

Celkem účastní se výstavy 43 výrobců — jak nepatrný to počet na celé království České, ba na Prahu samu. A neplatí se ani z místa, ani procenta z prodeje, ba tentokrát, výjimkou, zaplatila komora i pojistné a dohled ze svého.

Ze skupin uměleckého průmyslu, jak uvádí je výstavní řád, zastoupeny nejsou umělecké práce zámečnické, klempířské a v mědi tepané, pak práce soustružnické. Což není ani v Praze jediného zámečníka umělce? Či nečtou denních listů a o výstavě nevěděli?

Práce *zlatnické, stříbrnické, klenotnické* a pod. zastoupeny jsou poměrně četně a skoro veskrz velmi dobrými věcmi.

J. L. Němec je ve všem původní a se vkusem umělce dovede na plasticky vypracovaném a účelném šperku rozdělit barvy a umístiti kameny; jemu je kámen dekorací, ne hlavním materiálem. Přejeme si, aby povzbuzen letošním rozhodným úspěchem sáhl příště i k materiálu cennějšímu, v němž lze mu umění své ještě výhodněji ukázati. K němu řadí se bratři F. a D. Malý; co vystavují, nejsou věci všední, jsou pečlivě provedené a vkusné, jen více samostatnosti a původnosti si přejeme. Granátové šperky vystavuje J. Šourek, kresby jsou mnohem lepší, než obvykle vidáme, ale lpějí ještě na staré tradici; nejlepší je spona k pasu a jeden z návěsků.

Od šperků těchto liší se naprosto renaissanční závěs, bohatě ze zlata vypracovaný, smaltem a kameny ozdobený, dle návrhu prof. J. Kouly ciseleurem Karlem Malinou velmi dovedně zhotovený; od téhož pochodí jiný menší šperk a zdařilé kopie starých prstenů.

Z prací stříbrnických a lijeckých jsou to hlavně církevní nádoby a náčiní, jež pozornosti zasluhují.

Křesťanská akademie spolu s J. Grünfeldem stojí tu na výši: umělci, kteří návrh podali, mohou spokojení býti s jeho provedením. Totéž platí o obou čestných darech, poháru Riegrovu i adrese Karlíkově, kde pracováno s chutí a láskou dle návrhu architekta J. Fanty ciseleury J. Hirschem a Em. Fuchsem, stříbrníkem J. Grünfeldem, sklárnou Mayerova synovce a knihařem J. Spottem. Správně modelována a pečlivě ciselována jest Em. Fuchsova jízdecká soška sv. Václava, napodobující celkem známý model B. Schnirchův.

Jednoduché, ale velmi vkusné a pečlivě provedené jest *kování* pro nábytek J. Hirschem vystavené; stejně dobré jsou práce R. Schorchtovy, vadí jim spíše nevhodné umístění na poměrně malém prkénku.

Sklářství zastoupeno jest třemi nejpřednějšími sklárnami českými — skleněnou monstranci nelze v to ovšem vážně počítati.

Výrobky novosvětské sklárny hr. Harrachovy vynikají nade všechny jiné výbornými emaily, i co do barev vkusně sladěných, i co do jakosti emailů, jen formy jich nás namnoze neuspokojují. Také čínská technika vrstvených a leptaných nebo sbrušovaných skel jest téměř dokonalá a vítáme vřele snahu po ožívování starých, působivých technik, jest však třeba pevné vedoucí ruky umělcovy, aby výrobky v každém směru vynikly.

Sklárna Meyerova synovce vystavila kopie starých broušených a rytých nádob dle originálů umělecko-průmyslového musea obchodní a živnostenské komory Pražské a Vojtěcha rytíře Lanny, mimo to kopie některých křišťálových nádob z majetku Ervína hraběte Nostice. Všechny překvapují dokonalým provedením dle starých vzorů, jež předčí jakostí materiálu. Zvláště vynikající ukázkou technicky obtížné a umělecky dokonalé práce jest kopie ozdobné lodičky křišťálové ze sbírky Nostické, s plastickým ornamentem ze skla vyřezaným. — Použití starých tvarů a výzdoby k účelům moderním ukazuje příbor skleněný, pro knížete Liechtensteina dle návrhů prof. J. Kouly zhotovený. — V emailech však a barevné dekoraci vůbec nedostihuje sklárna tato výrobků sklárny hr. Harrachovy.

Výrobky druhu zcela jiného vystavuje firma: J. Lötzo va vdova (v Klášterském mlýně u Kašperských hor). Jsou to vkusné formy, namnoze tvarů květinových kalichů, nebo vasy a p. z neprůhledného skla, skvělých barev, jež vlní se nebo ve tvarech listů a úponků s jemnými podrobnostmi struktury rostlinné odlišují se od základní barvy nádoby, celek pak opaleskuje v různých odstínech. Jest to sklo známé hlavně pod jménem Tiffany-ho, vyráběné však ne-li dříve, aspoň současně firmou Lötzovou a touto »fenomenem« zvané. Technika skla tohoto otvírá nové pole uměleckému zpracování skla, doufejme, že české sklářství i na tomto poli nade všechny soupeře vynikne.

Opravdu původními pracemi keramickými téměř poprvé a velmi čestně před širší obecnost předstoupila paní Anna Boudová. Několika jen polévanými vasami hlíněnými, většinou s naturalistickou dekorací květinovou, hozenou případně a vkusně na předměty. Jsou to slibné začátky, které ukazují na pravou cestu k rozhodným úspěchům.

Z velkých továren keramických súčastnila se jediná firma H a a s a Č z j ž e k. Z předmětů vystavených nejlépe se nám líbí jídelní service bílý, jehož mírně vypouklý ornament jest jemně zlatem konturován, a service sytou královskou modří a na ní vysoko nanášeným zlatým dekorem lemovaný. — Příbor desertní, ozdobený postavami z W. Cranovy »Flora's feast« jest méně vkusný i co do barev i co do celé výzdoby.

Paní Boudová vystavila též návrhy ozdobných *linek typografických* a návrh květinového *vlysu*, obé utvrzuje jen chvalnou její pověst uměleckou. — Zajímavé a vyspělé návrhy *tapet a tkanin* vystavil J. Beneš. Škoda, že četné takové výborné jeho práce ne-

nalézají u nás kupců, kteří by je provedli; co nepoměrně horších, za drahé peníze z Němec importovaných vzorků skoupí naše tovarny textilní. Méně zamlouvají se nám oba jeho návrhy kobereců, snad vadilo však jen souladu barev jejich nepříznivé osvětlení. — Jediný hotový koberec dle návrhu E. Kadřabova provedený vystavil H. Gottvald. Návrh i barvy jsou velmi vkusné, jen pohyb linií je v rozích trochu tvrdý.

O pracích vyšívaných, vystavených Pražskou městskou průmyslovou školou pro dívky, netřeba se obšírněji zmiňovati, je znám vysoký stupeň, na němž stojí škola ta i co do stránky umělecké i co do výborné a všestranné techniky. Jmenovitě uvádíme jen pally, při nichž poprvé snad k moderním účelům užito stehu uzlíčkového, a albu se širokou šitou, prolamovanou krajkou, pravý to chef d'oeuvre umění vyšivačského. Pěkné jsou také práce Karlínské dívčí pokračovací školy a svědčí o dobrém vedení.

Osvětlovací předměty pro plyn a elektřinu vystavila firma Fr. Křižíkova. Samostatnou komposicí i provedením vyniká soubor pro soukromou budovu prof. C. Kloučkem navržený a Fr. Křižíkem provedený, zvláště visutá lampa plynová s jediným plamenem, velmi se nám zamlouvá. Pěkný jest také jeden z velkých železných, kovaných lustrů.

Interieury s *nábytkem* uspořádaly si tři truhlářské firmy: Jindř. Röhrs a Mayer a Fitzek a Jan Navrátil. Dvě skupiny Röhrsovy vynikají dokonalým provedením a vkusným uspořádáním nábytku ve vkusu konce XVIII. a počátku XIX. století. Jen trochu méně zlata bylo by bývalo na prospěch opravdové eleganci.

Interieur firmy Mayer a Fitzek snaží se býti co nejmodernějším, ale takové těžké architektonické formy, krásný dubový materiál, však na zeleno zbarvený (!) jsou modovou jepicí, která již zítra dnešním svým zbožňovatelům se znelíbí. Provedení nábytku a uspořádání celku nelze však ničeho vytknouti.

Ložnici a jídelnu vystavil Jan Navrátil. Ložnici z napouštěného dřeva přímořské borovice (beach-pine) tak jednoduše a přímo vzorně zpracovanou, že by dorostu našemu vzorem býti mohla, ale jak jen mohlo uměleckému průmyslníku na mysl přijíti, aby na elegantní postele a jinde přibyl měděné závěsy! jaká dvířka nesou a otvírají? či jaký jiný účel mají — vždyť ani nejsou nábytku tomu k ozdobě! — Také nábytek jídelny jest vkusný a výhodně použito při něm výplní z tepané kůže.

Řezbářské předměty H. Richtrovy jsou pěkně provedeny a v jeho i v zástěně slečny E. Nevrlé jsou vkusně malované výplně květinové.

Grafickému umění, sice nečetně, ale nejlepšími pracemi zde zastoupenému, přísluší palma. Trojbarevné zinkografické tisky firmy J. Vilímovy předčí vše, co kdekoliv jinde ve světě jsme v tomto oboru viděli. Reprodukce listu z kodexu Vyšehradského jest tak dokonalá, že předčí i reprodukce miniatur provedené firmou W. Griggs v Londýně pro British Museum. Novou cestu nastupuje J. Vilím pokusy v trojbarevném světlotisku a v heliogravuře, a nepochybujeme, že schopnosti a energie jeho přivedou jej ku stejně zdárným výsledkům, k jakým dospěl v zinkografii.

Exposice plakátů a obrazů V. Neubertova nejlépe dokazuje, že právě stoletá *lithografie* místo své dobře uhájiti může vedle moderních reprodukcí fotomechanických. Zvláště Neubertovy plakáty úplně vystihují původní kresby; kde původní kresba návrhu není na výši, nepomůže jí ovšem ani nejdokonalejší lithografická reprodukce.

Nakladatelské a tiskařské závody J. Ottův a J. R. Vilímkův vystavují jednak novinky skladů svých ve vazbách většinou vkusných, jednak ukázky reprodukcí barevných v závodech jejich provedených. J. Otto ve dvou případech vystavil vedle reprodukce i originál, i jest na př. reprodukce obrazu Slabého »Vlčí máky« originálu značně blízka. Z Vilímkových věcí zamlouvají se nám zvláště dětské společenské hry, jež jsou téměř veskrz velmi vkusné a účelné.

Končíme obhlídku svou — last not least — *pracemi knihařskými*. V čele, jako vždy, stojí J. Spott, ale jen jednoduchými věcmi svými, kdežto adresové desky, mosaikou zdobené, trpí přílišnou pestrostí nezlomených barev. K Spottovi radí se K. Just, z jehož vesměs pěkných prací nejlépe se nám líbí deska jemně zlatem a drobnými granáty zdobená, problem to dosti těžký a zde se vkusem uměleckým rozluštěný. Práce B. Fischerovy trpí přílišnou bohatostí, čím prostší, tím jsou lepší. — Zručně tepané drobné kožené předměty vystavuje B. Lindauer, hojný odbyť jich může býti mnohým pro příště vodítkem, která cesta tu vede k hmotnému úspěchu.

Pro letošek budiž malému účastenství uměleckého průmyslu našeho omluvou, že výstava pořádána byla poprvé, že většina buď o ní nevěděla, nebo dle příkladu z jiných výstav nic si od ní ne-slibovala — pro příští léta omluva ta však pozbývá platnosti. Právě

štít umělecko-průmyslového musea a kontrola nestranné a přísné poroty jest obecenstvu nejlepší zárukou jakosti vystavených věcí a tím vystavovatelům zárukou zdatu.

F. A. Borovský.
